

Protokoll fört vid pleniföredragning

Infrastrukturavdelningen

Allmänna byrån

Närvarande
KS, AH, MP, CG, IZ, AZ, JJ

Frånvarande

Justerat
OmedelbartOrdförande
Lantråd
Katrin SjögrenFöredragande
Minister
Camilla GunellProtokollförare
Senior samhällsbyggnadsingenjör
Yvonne Österlund**Nr 2**

Samarbetet Tre energiöar - The collaboration Three

Energy Islands, numer BEIC - Baltic Energy Islands

Connect, mellan Åland, Gotland, Bornholm och Ösel

ÅLR 2024/462**Beslut**

Ålands landskapsregering antar visionsdokumentet i samarbetet BEIC – Baltic Energy Islands Connect – mellan Östersjöns energiöar, där öarna Bornholm, Gotland, Åland och Ösel ingår, se **bilaga 1, I125P02** med översättning i **bilaga 2, I125P02**.

Som åländska representanter i samarbetets politiska styrgrupp, BEIC-kommittén, utses för perioden till 31.12.2027:

Minister Camilla Gunell, med ersättare minister Jesper Josefsson

Lagtingsledamot Anders Ekström, med ersättare lagtingsledamot Robert Mansén

Som representanter i samarbetets styrgrupp utses:

Senior ingenjör Yvonne Österlund, Ålands landskapsregering

Överlärare och programansvarig Florian Haug, Höskolan på Åland

Bakgrund

En avsiktsförklaring mellan Bornholm, Gotland och Åland undertecknades i början av 2024. Öarna inledde med detta ett samarbete för att gemensamt stärkas som energiöar i Östersjön. Till sommaren 2024 anslöt sig även Ösel. På Åland har Höskolan på Åland, Ålands kommunförbund och Ålands näringsliv involverats. En gemensam vision, organisationsmodell och inriktningsdokument har nu tagits fram för samarbetet. Samarbetet har beviljats ekonomiskt stöd ur programmet Nordplus, som drivs av Nordiska ministerrådet.

Baltic Energy Islands Connect – Vision Paper

A collaboration between the emerging energy islands in the Baltic Sea, Gotland/Bornholm/Saaremaa/Åland, with a vision to

Make the Energy Islands of the Baltic Sea models for inclusive green growth

We believe that in the future, the energy islands in the Baltic Sea are connected to essential energy infrastructure, necessary to unlock the renewable energy potential as well as the growth potential for the communities.

Framework for the collaboration

The islands in this collaboration are looking into a future where political visions advocate for much more wind energy in the Baltic Sea to achieve our common European goal of a carbon-neutral future and independence from Russian energy.

This transition catapults island communities into a new and exciting reality. From being more on the periphery and remote from the mainland, the islands are now at the center of the green transition, and by producing and transferring energy for the Nordic and the European energy markets, the islands communities can greatly benefit both economically and socially.

The development also presents challenges to the islands, when often lacking experience on working with the green transition. So, by forming this collaboration the islands can share experience and utilize on our common foundation, along with the determination to ensure a development that also generates local growth on the islands while securing islands interests.

Purpose

Massive investments in green energy in the Baltic Sea are necessary to make this transformation of the island communities a reality. These investments should act as a catalyst for economic development that can bring growth and increased prosperity to the islands. However, investments in offshore wind, electricity and hydrogen infrastructure cannot stand alone. The development must consider local values, involve and engage the local population, and take in to account the importance of the interconnected steps in the value chain.

The islands in the collaboration will strive to unlock the potential of this exciting new development by:

- enable investments in renewable energy and infrastructure in the Baltic Sea and contribute to the transition of Europe
- ensure that these investments benefit the local island communities
 - engage and empower local communities
 - attracts and enable investments in local businesses

Approach

We will realize the potential and purpose of the collaboration by:

- Being a strong advocate for island interests to decision-makers and developers
- Ensuring stakeholders connect
- Developing joint projects to address common challenges
- Coordinating knowledge exchange between the islands

Document:

Attachment 1 - Organizational set-up – Baltic Energy Islands Connect

Pre-amble

The ambition is to establish a clear organisational structure that allows for smooth communication within the collaboration Baltic Energy Islands Connect (BEIC). The intention is to create means to also meet physically and hopefully, as we progress, be able to establish a joint secretariat.

The working language will be English and the main communication platform will be Microsoft Teams.

Description

BEIC has been endorsed politically through the political management of each island and the work within BEIC should be anchored towards responsible politicians, on each of the islands, on a regular basis. We therefore suggest to establish a **BEIC Committee**, consisting of about two leading political representatives from each island. Meeting form is primarily digital and frequency 1-2 times/year.

A **Steering group** should be established to continuously follow up the work within BEIC and take decisions on issues like funding, project applications and the organisation of any joint personnel (secretariat). Decisions are made on the basis of consensus. 2 representatives per island.

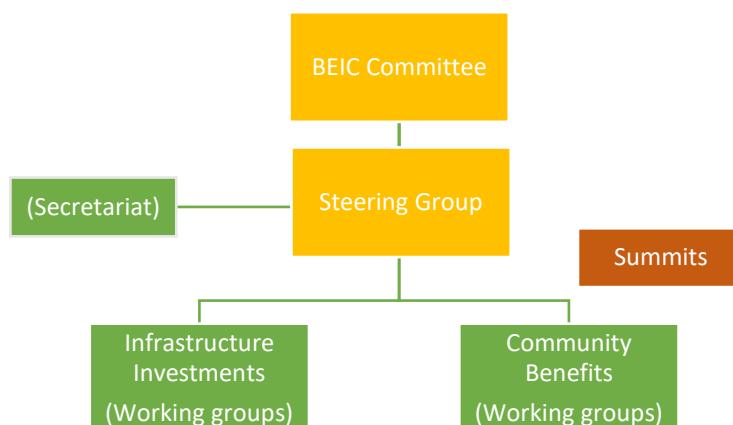
Meeting form is primarily digital, although when time/economy allows, physical meetings are aimed for. Frequency: 6 times/year.

BEIC Summits. Two times per year we should aim to hold BEIC Summits to allow for a greater exchange of experiences where each island decide upon the number of participants. BEIC Committee and/or BEIC Steering Group meetings may be scheduled at these summits when suitable.

The Summits are typically held in the spring and in the autumn. Given the ambition to hold a Summit on Bornholm each May that can be one of these yearly occasions and then alternating between Saaremaa, Åland and Gotland in the autumn.

Working groups will be established along the way and will be overseen by the Steering Group.

Organizational structure

Enable investments in RE and infrastructure	Engage and empower local communities	Attract and enable investments in local businesses
Collective action	Collective action	Collective action
Advocate for the need for collaboration on a national and EU-level to enable investments in hydrogen and DC-infrastructure.	Advocate for national and EU-funding that enable the local municipalities / Councils / Governments to engage and empower the societies.	Advocate for national and EU-funding that enable local growth – support to local framework that makes the islands able to attract investments.
Advocate for the islands' interests to decision-makers (ex tender process and design of local possibilities to be part of the grid) and developers (local content considering business and education)	Actively exchange best practices to engage and empower local communities. Provide an international perspective on the green transition and spread the Energy Island concept to our local communities.	Training and development of skills capacity. Inventory and gather the collective capacity of courses in green transition and develop joint programs
Island action - Based on knowledge developed and shared among the islands	Island action - Based on knowledge developed and shared among the islands	Island action - Based on knowledge developed and shared among the islands
Contribute to clear the paths on the island, increasing the likelihood to invest in green energy projects that create local value	Increase the level of knowledge in local communities about trends in green transition and sustainable initiatives	Establish developing framework that enables and facilitates the companies access to large amounts of green electricity
Contribute to and advocate for shifting the demand on the islands towards fossil-free fuels, including for ferries and domestic flights	Participate in the creation of a "tollbox" that enables citizens to be a vital resource in planning of green initiatives	Encourage involved parties to form partnerships that will contribute to the transformation of education relevant to energy islands
Participate in capacity building events that aim at transferring knowledge on topics related to energy hubs		

Översättning av "Baltic Energy Islands Connect – Vision Paper"

--

Baltic Energy Islands Connect – Vision Paper

Ett samarbete mellan de framväxande energiöarna i Östersjön: Gotland / Bornholm / Ösel / Åland, med en vision att

Göra Östersjöns energiöar till modeller för inkluderande grön tillväxt

Vi tror att energiöarna i Östersjön i framtiden är anslutna till viktig energiinfrastruktur, vilket är nödvändigt för att frigöra potentialen för förnybar energi såväl som tillväxtpotentialen för samhällena.

Ramverk för samarbetet

Öarna i detta samarbete blickar mot en framtid där politiska visioner förespråkar mycket mer vindenergi i Östersjön för att uppnå vårt gemensamma europeiska mål om en koldioxidneutral framtid och oberoende från rysk energi.

Denna omställning kastar in ö-samhällena i en ny och spännande verklighet. Från att ha varit mer i periferin och avlägsna från fastlandet, befinner sig öarna nu i centrum av den gröna omställningen, och genom att producera och överföra energi till de nordiska och europeiska energimarknaderna kan ö-samhällena dra stor nytta både ekonomiskt och socialt.

Utvecklingen innebär också utmaningar för öarna, som ofta saknar erfarenhet av att arbeta med den gröna omställningen. Genom att bilda detta samarbete kan öarna dela erfarenheter och dra nytta av sin gemensamma grund och tillsammans med beslutsamhet säkerställa en utveckling som också ger lokal tillväxt på öarna samtidigt som öarnas intressen säkras.

Syfte

Stora investeringar i grön energi i Östersjön är nödvändiga för att göra denna förändring av ö-samhällena till verklighet. Dessa investeringar bör fungera som en katalysator för ekonomisk utveckling som kan ge tillväxt och ökat välstånd till öarna.

Dock kan investeringar i havsbaserad vindkraft, el- och vätgasinfrastruktur inte stå ensamma. Utvecklingen måste ta hänsyn till lokala värderingar, involvera och engagera den lokala befolkningen och beakta vikten av de sammanlänkade stegen i värdekedjan.

Öarna i samarbetet kommer att sträva efter att frigöra potentialen i denna spännande nya utveckling genom att:

- Möjliggöra investeringar i förnybar energi och infrastruktur i Östersjön och bidra till Europas omställning
- Säkerställa att dessa investeringar gynnar de lokala ö-samhällena
- Engagera och stärka de lokala samhällena
- Attrahera och möjliggöra investeringar i lokala företag

Tillvägagångssätt

Vi kommer att förverkliga potentialen och syftet med samarbetet genom att:

- Vara en stark förespråkare för öarnas intressen gentemot beslutsfattare och utvecklare
- Säkerställa att intressenter kopplas samman
- Utveckla gemensamma projekt för att hantera gemensamma utmaningar
- Koordinera kunskapsutbyte mellan öarna

Bilaga 1 – Organisationsstruktur – Baltic Energy Islands Connect

Inledning

Ambitionen är att etablera en tydlig organisationsstruktur som möjliggör smidig kommunikation inom samarbetet Baltic Energy Islands Connect (BEIC). Avsikten är att skapa förutsättningar för att även kunna mötas fysiskt och förhoppningsvis, i takt med att vi utvecklas, kunna etablera ett gemensamt sekretariat.

Arbetspråket kommer att vara engelska och den huvudsakliga kommunikationsplattformen kommer att vara Microsoft Teams.

Beskrivning

BEIC har fått politiskt stöd från den politiska ledningen på varje ö, och arbetet inom BEIC bör regelbundet förankras hos ansvariga politiker på respektive ö.

Vi föreslår därför att en BEIC-kommitté etableras, bestående av cirka två ledande politiska representanter från varje ö. Mötesformen är främst digital och frekvensen är 1–2 gånger per år.

En styrgrupp bör etableras för att kontinuerligt följa upp arbetet inom BEIC och fatta beslut i frågor som finansiering, projektansökningar och organisering av eventuell gemensam personal (sekretariat). Beslut fattas på konsensusbasis. Två representanter per ö. Mötesformen är främst digital, men när tid och ekonomi tillåter eftersträvas fysiska möten. Frekvens: 6 gånger per år.

BEIC-konferenser

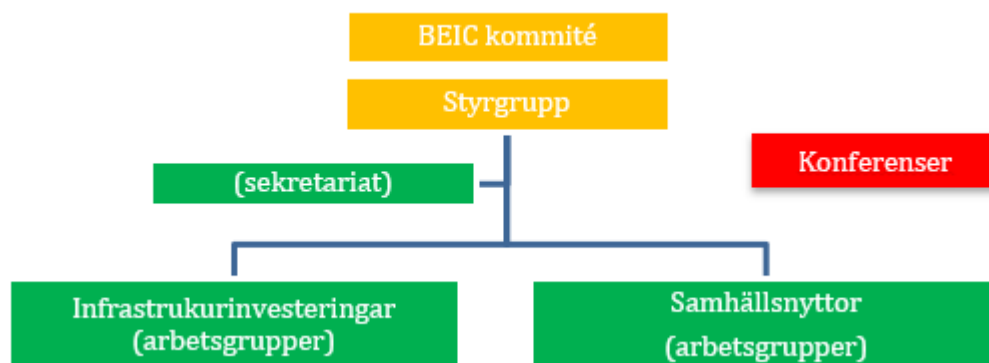
Två gånger per år bör vi sträva efter att hålla BEIC-konferenser för att möjliggöra ett större erfarenhetsutbyte där varje ö själv bestämmer antalet deltagare. BEIC-kommitté- och/eller styrgruppsmöten kan schemaläggas i samband med dessa konferenser när det är lämpligt.

Konferenserna hålls vanligtvis på våren och hösten. Med tanke på ambitionen att hålla en konferens på Bornholm i maj kan det vara ett av dessa årliga tillfällen, medan sedan höstens konferens alterneras mellan Ösel, Åland och Gotland.

Arbetsgrupper

Arbetsgrupper kommer att etableras efter hand och kommer att övervakas av styrgruppen.

Organisationsstruktur

Bilaga 2 – BEIC:s mål

Möjliggöra investeringar i förnybar energi (RE) och infrastruktur	Engagera och stärka lokala samhällen	Attrahera och möjliggöra investeringar i lokala företag
Kollektivt agerande	Kollektivt agerande	Kollektivt agerande
Förespråka behovet av samarbete på nationell och EU-nivå för att möjliggöra investeringar i vätgas- och likströmsinfrastruktur.	Förespråka nationell och EU-finansiering som gör det möjligt för kommuner / styrelser / regeringar att engagera och stärka samhällena.	Förespråka nationell och EU-finansiering som möjliggör lokal tillväxt – stöd till lokala ramverk som gör öarna redo att attrahera investeringar.
Förespråka öarnas intressen gentemot beslutsfattare (t.ex. upphandlingsprocesser och utformning av lokala möjligheter att ansluta till elnätet) och utvecklare (lokalt innehåll med hänsyn till näringsliv och utbildning).	Aktivt utbyta bästa praxis för att engagera och stärka lokala samhällen. Ge ett internationellt perspektiv på den gröna omställningen och sprida konceptet med energiöar i våra lokala samhällen.	Utbildning och utveckling av kompetenskapitet. Inventera och samla den gemensamma kapaciteten av kurser inom grön omställning och utveckla gemensamma program.
Ö-åtgärder – Baserat på kunskap som utvecklats och delats mellan öarna	Ö-åtgärder – Baserat på kunskap som utvecklats och delats mellan öarna	Ö-åtgärder – Baserat på kunskap som utvecklats och delats mellan öarna
Bidra till att bana väg på öarna, vilket ökar sannolikheten för investeringar i gröna energiprojekt vilka skapar lokalt värde.	Öka kunskapsnivån i lokalsamhällena om trender inom grön omställning och hållbara initiativ.	Etablera utvecklingsramverk som möjliggör och underlättar företags tillgång till stora mängder grön el.
Bidra till och förespråka att efterfrågan på öarna skiftar mot fossilfria bränslen, inklusive för färjor och inrikesflyg.	Delta i skapandet av en "verktygslåda" som gör det möjligt för medborgare att vara en viktig resurs i planeringen av gröna initiativ.	Uppmuntra berörda parter att bilda partnerskap som bidrar till utvecklingen av utbildning relevant för energiöar.
Delta i kapacitetsbyggande evenemang som syftar till att överföra kunskap i ämnen relaterade till energihubbar.		